

بررسی رابطه بین دلبستگی به خدا و تاب آوری با معناداری در زندگی دانشجویان دانشکده علوم پزشکی بهبهان

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۹/۱۵ - تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۲/۰۱

خلاصه

مقدمه

مطالعه حاضر با هدف بررسی پیش بینی دلبستگی به خدا و تاب آوری بر اساس معنا در زندگی در بین دانشجویان دانشکده علوم پزشکی بهبهان انجام گرفت.

روش کار

پژوهش حاضر مقطعی از نوع توصیفی- تحلیلی است. جامعه آماری این تحقیق شامل همه دانشجویان دانشکده علوم پزشکی شهرستان بهبهان که در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ مشغول به تحصیل بودند، می باشد. تعداد کل دانشجویان ۴۳۳ نفر بود که ۲۶۶ نفر از آنها دختر و ۱۶۷ نفر پسر بودند. در روش نمونه گیری از بین ۱۵۰ نفر، سهم دانشجویان دختر ۱۰۰ نفر و سهم دانشجویان پسر ۵۰ نفر بود که به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. دانشجویان پرسشنامه های دلبستگی به خدا، تاب آوری و معنا داری زندگی را تکمیل نمودند. جهت تحلیل داده های پژوهش، از آزمون های تی تست مستقل، همبستگی پیرسون، رگرسیون لاینر و رگرسیون چند گانه استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS انجام گرفت.

نتایج

نتایج تحقیق نشان داد که از میان متغیر معنا در زندگی و متغیرهای دلبستگی (ایمن، اضطراب، اجتناب)، بین متغیر ایمن با متغیر معنا در زندگی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ولی بین متغیرهای اضطراب و اجتناب با متغیر معنا در زندگی رابطه معنی داری وجود ندارد. همچنین در این پژوهش بین متغیر ایمن با متغیر تاب آوری رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد اما میان مولفه های اضطراب و اجتناب با متغیر معنا در زندگی رابطه معنی داری وجود ندارد.

نتیجه گیری

می توان اینطور استنباط کرد که هرچه افراد از دلبستگی ایمن تری برخوردار باشند، از سلامت عاطفی، روانی و رفتاری بیشتری برخوردارند. دلبستگی به خداوند باعث به وجود آمدن احساس امنیت، اعتماد و رضایت در فرد می شود و سبب می شود تا فرد بتواند با چالش های زندگی روزمره به مقابله برخیزد.

واژگان کلیدی

دلبستگی به خدا، تاب آوری، معنا داری زندگی

زینب رجب زاده*

کبری رئوفی^۲

مرجان رضایی مقدم^۳

فرشته وفایی نژاد^۴

۱- دانشکده علوم پزشکی بهبهان، بهبهان، ایران

۲- کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی مرکز

بهبهان، بهبهان، ایران

۳- کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی، آموزش و پرورش

استثنایی استان خوزستان، بهبهان، ایران

۴- دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران

* دانشکده علوم پزشکی بهبهان، بهبهان، ایران

Email: Rajabzadeh1390@gmail.com

مقدمه

تلاش برای درک صحیح و علل آن جدید نیست، بلکه موضوعی است که در طول تاریخ همیشه مورد علاقه بوده است. به هر حال، همه مداخلات پزشکی و روانشناختی، و همچنین سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، با هدف افزایش کیفیت زندگی مردم به عنوان یکی از اهداف اصلی خود است. به عنوان یک واقعیت، ما تصمیمات زندگی روزمره خود را با در نظر گرفتن درجه خوشبختی که توسط خودمان و یا عزیزان ما به دست می‌آید، می‌گیریم. با این حال، تاکید بر حالت‌های مثبت روانشناختی و پیامدهای آن بر توسعه بیماری با توجه به دلایل مربوط به جامعه شناسی علم و با پیشرفت حرفه‌ای از رشته‌های علمی، تمرکز مداخله در زمینه‌های مرتبط با سلامت و به طور تاریخی، اغلب برای کاهش درد، رنج و کمبودهای بیشتر نسبت به توسعه فردی و جمعی و توانایی‌ها در حوزه روانشناسی، آغاز شده است (۱).

دانشجویان از ارکان اصلی نیروی انسانی کشور محسوب می‌شوند و نقش بسزایی در تحول، پیشرفت و تعالی هر کشوری دارند. با توجه به اهمیت نقش دانشجویان در پیشرفت و تعالی جوامع، طبیعی است که بررسی عوامل موثر در رشد و ارضای نیازهای روانی و تامین سلامت جسمانی و روانشناختی این قشر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد (۲).

بی شک یکی از مداخلات مطرح در مبحث سلامت روان، معناداری در زندگی افراد می‌باشد که می‌تواند فرد را در یافتن معنای زندگی خود یاری دهد و سبب کاهش تنش‌ها و مشکلات روانشناختی گردد (۳، ۴). از آنجایی که افراد با سلامت روان بالا درجات بالاتری از تاب آوری را نشان می‌دهند، می‌توان نتیجه گرفت که فراهم نمودن عوامل حمایتی (مانند مذهب و معنویت) به منظور افزایش سلامت روان و هوش معنوی می‌تواند منجر به افزایش تاب آوری گردد (۵).

معنی در زندگی به احساسی از یکپارچگی وجودی اشاره می‌کند که به دنبال پاسخ دادن به فلسفه زندگی، پی بردن به هدف زندگی و دست یافتن به اهداف ارزنده و در نتیجه رسیدن به حس کامل بودن و مفید بودن است (۶). معنی زندگی در

احساس سازنده بودن انسان موثر است و ماهیت انسان و وجود او منوط به داشتن چنین مفهومی است (۷). مطالعات نشان می‌دهند که مفهوم معنای زندگی ارتباط تنگاتنگی با سلامت و رفاه روانشناختی افراد دارد (۸).

فرانکل معتقد است که هنگامی که انسان به فعالیت‌های مورد علاقه‌اش می‌پردازد، به دامان طبیعت پناه می‌برد، وجود معنا را در خود احساس می‌کند. همچنین هنگامی که احساس می‌کند وجود هستی‌اش به یک منبع لایزال پیوند خورده است و خود را متکی به چارچوب‌ها و تکیه گاه‌های گسترده و قابل اتکایی مانند مذهب و فلسفه‌ای که برای زندگی کردن انتخاب کرده است می‌بیند، معناداری را در می‌یابد و آن را احساس می‌کند (۹). تاب آوری عاملی است که به افراد در مواجهه و سازگاری با شرایط سخت و استرس‌زا در زندگی کمک می‌کند و آنها را در برابر اختلالات روانی و مشکلات زندگی محافظت می‌کند (۸). افراد با سطوح بالای معناداری در هنگام رویارویی با مسائل روزمره فقط به جنبه‌های مشخصی از مشکل تمرکز می‌کنند پس معناداری نقش عمده‌ای در افزایش توان فرد در مقابله با دشواری‌ها دارد (۵). علاوه بر این داشتن معنا در زندگی به پل ارتباطی با خالق هستی نیز اشاره دارد. برخی از پژوهشگران معتقدند که نیرویی در درون هر فرد وجود دارد که از یک منبع معنوی سرچشمه می‌گیرد و فرد را به سمت خودشکوفایی، نوع دوستی، خرد و هماهنگی سوق می‌دهد (۱۰).

قدرت برتر و باور بر این است که توانایی شخص در حل مسئله با تاب آوری و سازگاری همبستگی بالایی دارد. که این نوع پیوند، دل‌بستگی به خدا را ایجاد می‌کند. دل‌بستگی به خدا در انسجام ابعاد عاطفی، انگیزشی، شناختی تاکید شده است. بر همین اساس می‌توان به سه نوع دل‌بستگی به خدا اشاره کرد: سبک دل‌بستگی ایمن که در این سبک ارتباط با خدا با احساساتی همچون امنیت، آرامش و رضایت همبستگی دارد. سبک دل‌بستگی اجتنابی که افراد برخوردار از این سبک از برقراری ارتباط نزدیک با خدا اکراه دارند و هر نوع نیاز به خداوند را انکار می‌کنند. سبک دل‌بستگی دوسوگرا مضطرب که در این

سبک افراد در ارتباط با خدا احساس بی ثباتی و سردرگمی می کنند و نگران طرد شدن از جانب خدا هستند (۱۱). در واقع می توان گفت که کار عمده مذهب ایجاد معنا در زندگی و تاب آوری است (۱۲). همچنین تجربه های مذهبی به احساس معنا داری در زندگی و ارتباط با حقیقت نهایی یعنی خدا منتهی می شود. هیل و پارگات معتقدند که معنویت و ارتباط با خدا به افراد، احساس جهت داشتن و معنا داری زندگی می دهد، همچنین پژوهش ها حاکی از آن است که بین تاب آوری و معنا داری در زندگی رابطه وجود دارد و افزایش معنا داری در زندگی نه تنها به فرد برای غلبه بر ناسازگاری زندگی کمک می کند بلکه سبب کاهش بیماری های روانی نیز می گردد (۱۳). یکی از مفاهیمی که دین با آن مورد بررسی قرار گرفته، وابستگی به خدا است. نظریه پیوستن به طور گسترده ای به عنوان یک مدل جامع دربرگیرنده توسعه روان شناختی و عاطفی قابل قبول است (۱). همچنین مشخص شده است افرادی که دلبستگی بیشتری به خدا دارند و این دلبستگی از نوع ایمن است برای خود ارزش قائل هستند و می دانند که خداوند علیرغم اشتباهشان، آنان را دوست می دارد و الگوی درونی که از خدا دارند، خدای پذیرنده، در دسترس، کمک کننده و جواب دهنده به خواسته ها و دعاها ی آنان است و بالعکس افراد اجتنابی، خدا را دور از دسترس تلقی می کنند و یا اینکه از لحاظ عاطفی، آمادگی نزدیک شدن به وی را ندارند و از او دوری می گزینند. که نشان داد که وابستگی اضطراری به خدا و وقایع استرس آور زندگی به طور مثبت با ناراحتی ارتباط دارد (۱۴). بعضی از ویژگی های رابطه دلبستگی اعتقاد بر این است که در رفتارها به سوی شکل دلبستگی در جستجو و حفظ نزدیکی، به عنوان پایه ایمن رفتار اکتشافی، ارائه یک پناهگاه ایمنی و تجربه اضطراب هنگام جدا شدن، قابل مشاهده است. به طور کلی، وابستگی به خدا را می توان به این طریق تعریف کرد: کیفیت ارتباط عاطفی، شناختی و رفتاری با خدا که عامل بسیاری از رفتارها و احساسات مذهبی و معنوی است (۱۵).

استراتژی های مقابله با مذهب، از جمله اعتقاد به خدا، تأثیر معنی داری بر سلامت روان و کاهش استرس دارد. مذهب بخش جدایی ناپذیری از فرهنگ است که ارزش های ارزشمندی را تشکیل داده و از آنها دفاع می کند (۱۶). نظریه دلبستگی یک چارچوب قوی برای درک ابعاد مختلف مذهبی فراهم می کند اعتقاد با دیدگاه خاص درباره رابطه درک فرد با خدا که بیشتر جنبه های رفتارهای مذهبی (به میزان قابل توجهی مانند روابط کودک و مراقب) نشان دهنده تظاهرات واقعی پرورده های دلبستگی است. از زمان سه دهه قبل که بالبی نخستین اثر خود را منتشر کرد، نظریه دلبستگی به شدت تحت تأثیر مطالعات توسعه اجتماعی کودکان و بزرگسالان قرار گرفت. وی وابستگی را به مثابه انسانی تعریف می کند تا یک پیوند عاطفی صمیمانه با دیگر افراد مهم را شکل دهد. این تئوری در نوزادان بر پیوند دلبستگی نوزاد با مراقب تمرکز دارد. در دسترس بودن، حساس بودن به نیازهای کودک و پاسخ دادن به آن، عناصر اساسی این پیوند را تشکیل می دهند. از طریق تعامل با مراقب، نوزاد به درک و اعتقاد به خود (به عنوان افرادی که سزاوار وابستگی یا نه) و در مورد مراقب (به عنوان اینکه آنها در دسترس هستند و پاسخگو هستند یا نه) می آید (۱۷).

از آنجا که دلبستگی به خدا به عنوان یک موضوع پژوهشی جدید در جوامع غربی مطرح شده است و پژوهش های انجام گرفته در جوامع اسلامی در زمینه های دلبستگی به خدا، تاب آوری و معنا داری، خصوصاً در قشر دانشجویان بسیار ناچیز است و فقر پژوهشی در این زمینه وجود دارد. لذا انجام این مطالعه ضروری دانسته شده است و بنابراین به بررسی رابطه بین دلبستگی به خدا و تاب آوری با معنا داری در زندگی دانشجویان پرداخته شده است.

روش کار

روش پژوهش حاضر مقطعی از نوع توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری این تحقیق شامل همه دانشجویان دانشکده علوم پزشکی شهرستان بهبهان که در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ مشغول به تحصیل بودند، می باشد. تعداد کل دانشجویان ۴۳۳ نفر بود که ۲۶۶ نفر آنها دختر و ۱۶۷ نفر پسر بودند.

معنویت دارد که به صورت لیکرت پنج درجه‌ای از ۱ تا ۵ نمره گذاری شده است. نتایج مطالعات مقدماتی پایایی و روایی این مقیاس را تایید کرده است (۱۴).

۳- مقیاس معناداری زندگی

در این پژوهش از مقیاس معنا داری باتیستا و آلموند، که دباتس آن را تجدید نظر کرده است استفاده شده است. این مقیاس شامل ۲۸ گویه و دو خرده مقیاس به نام‌های، چارچوب: ادراک فرد از ساختار و فلسفه زندگی و همچنین رویکرد شخص برای استنباط معنا در زندگی خود. رضایت: ادراک فرد از زندگی کردن بر اساس چارچوب انتخابی اش را شامل می‌شود. هر کدام از این دو مقیاس نیز ۱۴ گویه دارند که در برابر آنها یک طیف سه گزینه‌ای (موافقم، نظری ندارم و مخالفم) قرار دارد. میزان همسانی درونی مقیاس معنای زندگی در مطالعه بهروزی ۰/۷۲ است. شواهد چندین پژوهش از ضریب پایایی و روایی مطلوب این آزمون خبر داده‌اند (۱۴).

نتایج

در این مطالعه تعداد ۱۵۰ نفر انتخاب شدند و میانگین سنی دانشجویان ۲۰ سال، میانگین تحصیلات ۹۰٪ مقطع کارشناسی، و ۱۰٪ در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل می‌باشند و ۸۵٪ از دانشجویان مجرد و ۱۵٪ متأهل می‌باشند.

در پژوهش حاضر به منظور توصیف وضعیت موجود از نما، میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره استفاده گردید. جهت تحلیل فرضیه‌های پژوهش، از آزمون‌های تی تست مستقل، همبستگی پیرسون، رگرسیون لاینر و رگرسیون چند گانه استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS انجام گرفته و سطح معنی داری مورد استفاده در این پژوهش (۵٪) در نظر گرفته شده است.

در روش نمونه گیری از بین ۱۵۰ نفر، سهم دانشجویان دختر ۱۰۰ نفر و سهم دانشجویان پسر ۵۰ نفر بود که به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. اندازه نمونه: با توجه به اینکه در مطالعه حاضر برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از رگرسیون استفاده شده است، معیار خاصی برای برآورد حجم نمونه برای تجزیه و تحلیل رگرسیون وجود ندارد، به عنوان یک قاعده کلی پیشنهاد شد که باید حداقل ۱۰ تا ۲۰ مورد به ازای هر متغیر وجود داشته باشد. در مطالعه حاضر ۱۰ متغیر بررسی شد. لذا حداقل حجم نمونه ۱۰۰ عدد کافی می‌باشد. نمونه بررسی شده در این پژوهش ۱۵۰ نفر است.

روش اجرای پژوهش به این گونه بود که پرسشنامه‌های پژوهش (دلبستگی به خدا، تاب آوری و معناداری در زندگی) در اختیار دانشجویان قرار داده شد. در شروع کار با گفتن این که پرسشنامه صرفاً جنبه تحقیقاتی دارد و پاسخ‌ها محرمانه است و نیازی به نوشتن اسم و فامیل نیست به آزمودنی‌ها اطمینان خاطر داده شد.

ابزار پژوهش

۱- پرسشنامه دلبستگی به خدا (GAI)

این پرسشنامه به وسیله بک و مک دونالد تهیه گردیده و دارای ۲۸ ماده پنج گزینه‌ای از (بسیار مخالفم=۱) تا (بسیار موافقم=۵) می‌باشد. پرسشنامه دلبستگی به خدا دو بعد اجتناب از صمیمیت با خدا و اضطراب طرد از سوی خدا را سنجیده است. برای مثال ماده «احساس نیاز شدید و عمیقی به رابطه با خدا نمی‌کنم.» نشانگر اجتناب از صمیمیت و ماده «تا حدودی در باره رابطه‌ای که با خدا دارم، نگرانم.» نشانگر اضطراب طرد است. اعتبار آلفای کرونباخ بعد اجتناب از صمیمیت و بعد اضطراب طرد به وسیله سیمایی جهرمی به ترتیب ۰/۷۹ و ۰/۸۳ گزارش شده است. همچنین روایی ابزار با استفاده از روش تحلیل عاملی مورد تأیید قرار گرفته است (۱۸).

۲- مقیاس تاب آوری (CD-RIS)

برای سنجش میزان تاب آوری از مقیاس تاب آوری روانشناختی کانر و دیویدسون استفاده شده است. این مقیاس ۲۵ سوالی پنج مولفه شایستگی / استحکام شخصی، اعتماد به غرایز / تحمل عواطف منفی، پذیرش مثبت تغییرات / روابط ایمن، کنترل و

نتایج آزمون تأثیر مولفه‌های دلبستگی به خدا بر معنا در زندگی

جدول ۱- نتایج آزمون معنی داری ضرایب همبستگی پیرسون

معیار	ایمن	اضطراب	اجتناب
ضریب همبستگی	.۴۹۰**	-۰/۱۱۷	-۰/۰۳۷
مقدار p	.۰۰۰	۰/۱۵۸	۰/۶۵

متغیر وابسته: معنا در زندگی و تعداد مشاهدات ۲۴۷

متغیرهای اضطراب و اجتناب با متغیر معنا در زندگی رابطه‌ی معنی داری وجود ندارد. با توجه به نتایج ضرایب همبستگی و به منظور بررسی میزان اثر هر یک از مولفه‌های تشکیل دهنده دلبستگی به خدا بر متغیر وابسته‌ی معنا در زندگی اقدام به مدل-بندی رگرسیونی با نرم افزار SPSS می‌نماییم.

در جدول ۱، مولفه ایمن سطح معنی داری ضرایب همبستگی از خطای ۵٪ کمتر است و می‌توان گفت بین متغیر ایمن با متغیر معنا در زندگی، رابطه‌ی مثبت و معنی داری وجود دارد. مولفه‌های اضطراب و اجتناب سطوح معنی داری ضرایب همبستگی از خطای ۵٪ بیشتر است و می‌توان گفت بین

جدول ۲- نتایج آزمون‌ها و مدل‌بندی رگرسیونی مولفه‌های تشکیل دهنده دلبستگی به خدا

متغیرها	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	sig
عرض از مبدا	۲۵/۳۲۴	۴/۴۴۴	۵/۶۹۹	۰/۰۰۰
ایمن	۰/۸۲۵	۰/۱۲۷	۶/۴۸۰	۰/۰۰۰
اضطراب	-۰/۱۶۱	۰/۱۱۴	-۱/۴۰۸	۰/۱۶۱
اجتناب	۰/۱۲۵	۰/۱۳۶	۰/۹۱۴	۰/۳۶۲
	مقدار p	۰/۰۰۰	۰/۶۱۶	۰/۶۵۲

متغیر وابسته: (معنا در زندگی) و تعداد مشاهدات: (۲۴۷)

در جدول ۳، مولفه ایمن سطح معنی داری ضرایب همبستگی از خطای ۵٪ کمتر است و می‌توان گفت بین متغیر ایمن با متغیر تاب آوری رابطه‌ی مثبت و معنی داری وجود دارد. در مولفه‌های اضطراب و اجتناب سطوح معنی داری ضرایب همبستگی از خطای ۵٪ بیشتر است و می‌توان گفت بین متغیرهای اضطراب و اجتناب با متغیر معنا در زندگی رابطه‌ی معنی داری وجود ندارد. با توجه به نتایج ضرایب همبستگی و به منظور بررسی میزان اثر هر یک از مولفه‌های تشکیل دهنده دلبستگی به خدا بر متغیر وابسته‌ی تاب آوری اقدام به مدل‌بندی رگرسیونی با نرم افزار SPSS می‌نماییم (جدول ۴).

بر اساس نتایج جدول ۲ می‌توان گفت: با توجه به اینکه مقدار معناداری مولفه ایمن از ۰/۰۵ کمتر است لذا متغیر مذکور در مدل حضور دارد. بر اساس ضریب تعیین مدل، می‌توان گفت: تقریباً ۲۴/۴٪ از تغییرات مدل برآوردی توسط متغیرهای مستقل بیان می‌گردد مدل مورد نظر جهت پیش بینی به صورت زیر ارایه می‌گردد.

$$MANA = 24.325 + 0.825 * IMAN$$

نتایج آزمون تأثیر مولفه‌های دلبستگی به خدا بر تاب آوری

جدول ۳- نتایج آزمون معنی داری ضرایب همبستگی پیرسون

معیار	ایمن	اضطراب	اجتناب
ضریب همبستگی	.۵۷۱**	-۰/۰۴۲	-۰/۰۳۷

متغیر وابسته: تاب آوری و تعداد مشاهدات ۲۴۷

جدول ۴- نتایج آزمون‌ها و مدل‌بندی رگرسیونی مولفه‌های تشکیل دهنده دلبستگی به خدا

متغیرها	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	sig
عرض از مبدا	۴۷/۳۵۱	۶/۸۶۶	۶/۸۹۷	۰/۰۰۰
ایمن	۱/۶۰۳	۰/۱۹۷	۸/۱۴۷	۰/۰۰۰
اضطراب	-۰/۰۲۹	۰/۱۷۷	-۰/۱۶۲	۰/۸۷۲
اجتناب	۰/۱۵۱	۰/۲۱۱	۰/۷۱۵	۰/۴۷۶

متغیر وابسته: (معنادر زندگی) و تعداد مشاهدات: (۲۴۷)

تغییرات مدل برآوردی توسط متغیرهای مستقل بیان می‌گردد
مدل مورد نظر جهت پیش بینی به صورت زیر ارائه می‌گردد.

$$TABAVARI = 47.35 + 1.603 * IMAN$$

مطالعه حاضر با هدف بررسی پیش بینی دلبستگی به خدا و تاب آوری بر اساس معنا در زندگی در بین دانشجویان دانشکده علوم پزشکی بهبهان انجام گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که از میان متغیر معنا در زندگی و متغیرهای دلبستگی (ایمن، اضطراب، اجتناب). بین متغیر ایمن با متغیر معنا در زندگی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ولی بین متغیرهای اضطراب و اجتناب با متغیر معنا در زندگی رابطه معنی داری وجود ندارد. همچنین در این پژوهش بین متغیر ایمن با متغیر تاب آوری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد اما میان مولفه‌های اضطراب و اجتناب با متغیر معنا در زندگی رابطه معنی داری وجود ندارد. بر این اساس نوع دلبستگی به خدا در واقع تعیین کننده پیش بین و معنا در زندگی دانشجویان است و این پژوهش نشانگر این است که دلبستگی اضطرابی و اجتنابی نمی‌تواند معناداری زندگی و تاب آوری را پیش بینی کند. در صورتی که یافته‌های مومنی مغایر این است و نشان داده رابطه معکوس می‌باشد (۲۰).

نتایج این پژوهش با برخی تحقیقاتی که به بررسی رابطه دلبستگی به خدا و تاب آوری با معناداری در زندگی انجام گرفته است همسو می‌باشد. از آن جمله با یافته‌های (۱۴) که نشان دادند رابطه دلبستگی به خدا و تاب آوری با معنا داری در زندگی همبستگی معناداری دارد؛ با نتایج پژوهش (۵) که نشان دادند سلامت روان و هوش معنوی به طور معناداری، تاب آوری را پیش بینی می‌کنند. همچنین با نتایج مطالعه (۲۱) که نشان دادند بین هوش معنوی و میزان تاب آوری دانشجویان

بر اساس نتایج جدول ۴ با توجه به اینکه مقدار معناداری مولفه ایمن از ۰/۰۵ کمتر است لذا متغیر مذکور در مدل حضور دارد. بر اساس ضریب تعیین مدل، می‌توان گفت تقریباً ۳۱/۲٪ از

بحث و نتیجه گیری

دلبستگی از مهم‌ترین نیازهای اولیه و موثرترین عوامل در شخصیت انسان است. کرک پاتریک به عنوان یکی از نخستین نظریه پردازان در زمینه‌ی دلبستگی به خدا، معتقد است دلبستگی به مراقب اولیه در دوران کودکی، با گذشت زمان و در چهارچوب نظام‌های دیگر از جمله دلبستگی به خدا ادامه می‌یابد (۱۹). نوع دلبستگی در مقابله فرد با عوامل بیرونی و درونی موثر است. تاب آوری عاملی است که به افراد در رویارویی و سازگاری با موقعیت‌های سخت و تنش زای زندگی کمک می‌کند، تاب آوری از مشکلات روان شناختی در جوانان پیشگیری می‌کند و از آن‌ها در برابر تأثیرات روان شناختی حوادث مشکل زا محافظت می‌کند. تاب آوری طول عمر یک ساختار رو به وخامت است که با تلفات انباشته شده به خطرات عمر مشخص می‌شود. حوادث مثبت و منفی در زندگی نقش مهمی در توسعه تاب آوری بازی می‌کند. با این حال، مشخص نیست که چگونه وقایع زندگی با عوامل شخصیتی در شکل گیری تاب آوری فرد ارتباط برقرار می‌کنند. بسیاری از نوجوانان با مشکلات عاطفی و رفتاری مواجه هستند که می‌تواند پیامدهای آینده آن‌ها را منفی کند. خوشبختانه قابلیت انعطاف پذیری و تاب آوری مشخصه‌ای است که می‌تواند به کاهش عواقب منفی مشکلات عاطفی و رفتاری کمک کند.

دلبستگی به خدا و نقش آن در جنبه‌های مختلف زندگی و معناداری و تاب آوری پیشنهاد می‌شود که متخصصان و روانشناسان به ارائه راهکارهای مرتبط با شیوه ارتباطی با خدا بپردازند. همچنین باید به کاربرد ضمنی یافته‌های این پژوهش که نشان می‌دهد معنی در زندگی، و تاب آوری نقشی کلیدی در شکوفایی روان‌شناختی دانشجویان دارد، توجه ویژه‌ای صورت گیرد. متخصصین حوزه سلامت روان می‌توانند برنامه‌هایی طراحی کنند که با افزایش معنای زندگی و تاب آوری دانشجویان شکوفایی روان‌شناختی آن‌ها را بالا ببرند. و با انجام این مداخلات در رشد و پویایی آن‌ها به گونه‌ای روزافزون مثمر باشد.

Refrence

- Zhaleh Refahi, Bahman Bahmani, Ahmad Nayeri, Ramezan Nayeri. The relationship between attachment to God and identity styles with Psychological well-being in married teachers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2015; 174: 1922 – 1927.
- Mirzaeiyan P, Baezat F, Khakpoor N. Etiyad Be Internet Dar Beyn Daneshjooyan Va Tasire An Bar Salamt Ravan. *Quarterly Journal of Information and Communication Technology in Educational Sciences*. 2014; 220-231. Persian
- Yousefi N, Etemadi A, Bahrami F, Fateh Zadeh M, Ahmadi A, Mavaran E, et al. Asar Bakhshi Mana Darmangari Va Gashtalt Darmangari Dar Darman Ezterab, Afsordegi Va Parkhashgari. *journal of Iranian psychologists*. 2009; 5(19): 251-259. Persian
- Fakhar F, Navayinezhad S, Foroughan M. The Role of Group Counseling With Logo-Therapeutic Approach on the Mental Health of Older Women. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. 2008; 3 (1) :58-67. Persian
- Hamid N, Keykhosrovani M, Babamiri M, Dehghani M. The relationship between mental health, spiritual intelligence with resiliency in student of Kermanshah University of Medical Sciences . *Iranian Journal Of Jantashapir*. 2012; 3(2): 331-338. Persian
- Ho, M. Y., Cheung, F. M., & Cheung, S. F. [The role of meaning in life and Optimism in promoting well-being]. *Personality and Individual Differences*, 2010; 48(5), 658-663.
- Steger M. F, & Shin J. Y. The relevance of the Meaning in Life Questionnaire to therapeutic practice: A look at the initial evidence. *International Forum for Logotherapy*. 2010; 33(2), 95-104.
- Dehdari, T. Yarahmadi, R. Taghdisi, M.H. Daneshvar, R. Ahmadpoor, J. [Ertebate Beyn Dashtan Mana Dar Zendegi Ba Vaziate Esteres, Ezterab Va Afsordegi Daneshjooyan Daneshgah Oloum Pezeshki Iran]. *Journal of Health Education and Health Promotion*, 2013; 1(3): 83-92. [Persian]
- Ho MY, Cheung FM, Cheung SF. The role of meaning in life and optimism in. 2010; 48: 658–663.
- Huang, C. [Hardiness and stress: A critical review. *Maternal Child Nursing Journal*]. 2007; 2(3): 82-89.
- Horton, K. D., Ellison, C. G, Loukas, A. Downey, D. L., & Barrett, J. B. [Examining attachment to god and health risk-taking behaviors in college students. *Journal of Religious Health*]. 2012; 51, 552-566.
- Emmons, R.A, & Paloutzian, R.F. [The psychology of religion]. *Annual Review of Psychology*. 2002; 54, 377–402.
- Hill, P.C., & Pargament, K.I. [Advances in the conceptualization and measurement of religion and spirituality. Implications for physical and mental health research]. *American Psychologist*. 2003; 58, 64-74.
- Zahedbabolan, E. RezaeiJamaloeei, H. HarfatiSobhani, R. [Rabete Beyn Delbastegi Be Khoda Va Tab Avari Ba Manadari Dar Zendegi Daneshjooyan]. *Journal of Scientific Research in Applied Psychology*. 2012; 13(3): 75-85. [Persian]
- AbdollahZadeh, R. Elhyari, A. Khanjani, N. [Rabete Beyn Hoosh Manavi Ba Tab Avari Dar Bimaran Mobtala Be Saratan Ostan Khorasan Jonoubi]. *Journal*. 2015; 2(3): 15-24. [Persian]
- Narimani, M. Abbasi, M. [Barresi Ertebat Beyn Sarakhti Ravanshenakhti Va Khod Tab Avari Ba Farsoodegi Shoghli]. *Magazine Beyond Management*. 2009; 2(8): 75-92. [Persian]
- Bagher Ghobary Bonab, Avazeh Sadat Yousefi Namini. [The Relationship between Attachment to God and Reliance on God]. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 5, 2010; 1098–1104
- Sheykholeslami, R. [Delbastegi Be khoda Va Khallaghiat Hayejani: Naghshe Vaseteii Niyazhaye Asasi Ravanshenakhti]. *Journal of Psychology*. 2016; 20(2): 157-173. [Persian]

19. Patrick, k. [Attachment and religious representatons and behavior]. In J.Cassidy & P. R. Shaver (Eds.). 1999;
20. Momeni,Kh. ShahbaziRad,A. [Barresi Rabete Manaviat, TabAvary Va Rahbordhaye Moghabeleii Ba Keyfiat Zendegi Daneshjooyan]. Journal of Behavioral Sciences. 2012; 6(2): 97-103. [Persian]
21. SedighiArfaei,F. Yazdkhasti, E. NadiRavandi,M. [Pishbini Paziri Mizane Tab Avari Bar Asase Hoosh Manavi Dar Daneshjooyan Va DinPazhoohan]. Journal of Culture at Islamic University. 2014; 4(3): 373-390. [Persian]
22. Kaveh,M. [Barresi Rabete Beyn Sabk Delbastegi Be Khoda Ba Tab Avari Dar Hamsaran Shahed Ostan Chahar Mahal Va Bakhtiary]. Two Scientific and Research Papers on the Islamic Revolutionary Cultural Protection of the Islamic School of the Islamic Sciences and the Power of the University of Imams Hussein Officers and Teachers Training Center. 2016; 6(13): 33-53. [Persian]
23. Nemati,Sh. MehdiPoor Maralani,F. Ghobari Bonab,B. [Delbastegi Be Khoda Va Tab Avari Dar Madarane Danesh Amoozan Kam Tavan Zehni Va Adi]. Quarterly Exceptional Persons. 2015; 5(20): 1-24. [Persian]

*Original Article***Investigating the Relationship Between Attachment to God and Resilience with Meaningfulness in Student Life**

Received: 06/12/2018 - Accepted: 21/04/2019

Zeinab Rajabzadeh*¹Kobra Raufi²Marjan Rezai Moghaddam³Fereshte vafaei nezhad⁴¹ Behbahan School of Medical Sciences, Behbahan, Iran² Master of Psychology, Islamic Azad University, Behbahan Center, Behbahan, Iran³ Master of Educational Psychology, Exceptional Education Khuzestan Province, Behbahan, Iran⁴ Dezfoul University of Medical Sciences, Dezfoul, Iran

* Behbahan School of Medical Sciences, Behbahan, Iran

Email: Rajabzadeh1390@gmail.com

Abstract**Introduction:** The purpose of this study was to investigate the predictors of attachment to God and resilience based on meaning in life among students of Behbahan Medical School.**Method:** This is a cross-sectional descriptive-analytical study. The statistical population of this study included all students of Behbahan University of Medical Sciences who were educated in the academic year 1395-96. The total number of students was 433, of which 266 were girls and 167 were boys. The sample consisted of 150 female students, 100 female students and 50 male students who were selected randomly. Students completed questionnaires of attachment to God, resilience, meaning of life. Independent t-test, Pearson correlation, Linear regression and multiple regression were used to analyze the data. Data were analyzed using SPSS software.**Results:** The results showed that there is a positive and significant relationship between the meaningful variable with the meaningful variable in life and the attachment variables (safe, anxiety, avoidance), but between the variables of anxiety and avoidance and the meaningful variable in Life has no meaningful relationship. Also, there is a positive and meaningful relationship between the secure variable and the resilience variable, but there is no significant relationship between the components of anxiety and avoidance with the meaningful variable in life.**Conclusion:** It can be inferred that the more secure individuals are, the more emotional, psychological, and behavioral health they are. Being able to cope with the challenges of everyday life is a challenge.

Key words: Attachment to God, Resilience, Meaning of Life